

CZU: 598.2:"324"+(4+478)

PREZENȚA NEOBIȘNUITĂ A UNOR SPECII DE PĂSĂRI ÎN PERIOADA DE IARNĂ ÎN BĂLȚILE PRUTULUI INFERIOR

PALADI Viorica

Rezervația „Prutul de Jos”; Institutul de Zoologie

Rezumat. Bălțile din sectorul Prutului Inferior în aspectului hiemal (noiembrie – februarie) sunt populate în mod obișnuit de speciile sedentare de păsări și de oaspeții de iarnă. În perioada studiată (2018-2022) au fost observate specii neobișnuite pentru acest sezon, precum: *Egretta garzetta*, *Ciconia ciconia*, *Recurvirostra avosetta*, *Pelecanus crispus*, *Pelecanus onocrotalus*, *Himantopus himantopus*, *Motacilla alba*, *Tringa erythropus*, *Cygnus columbianus*, *Numenius arquata*, *Caidris alpine*, *Branta ruficollis* etc. Unele dintre acestea au găsit condiții prielnice pentru iernat, altele au rămas deoarece nu erau pregătite fizic să suporte zborurile lungi. Sunt menționate de asemenea și oaspeții de vară sau speciile de pasaj apărute timpuriu în luna februarie.

Cuvinte cheie: Prutul Inferior, specii neobișnuite în perioada de iarnă

UNUSUAL PRESENCE OF SOME BIRD SPECIES DURING THE WINTER IN THE LOWER PRUT LACHES

Abstract. Ponds in the lower Prut sector from the hiemal aspect (November - February) are usually populated by sedentary and winter migratory bird species. In the studied period (2018-2022) were observed unusual species for this season, like: *Egretta garzetta*, *Ciconia ciconia*, *Recurvirostra avosetta*, *Pelecanus crispus*, *Pelecanus onocrotalus*, *Himantopus himantopus*, *Motacilla alba*, *Tringa erythropus*, *Cygnus columbianus*, *Numenius arquata*, *Caidris alpine*, *Branta ruficollis* etc. Some of them found favorable conditions for wintering, others remained because they were not physically prepared to endure the long flights. Also, were spotted summer guests or bird species that appeared in early February.

Keywords: Lower Prut, unusual species in the winter period

Introducere

Aspectul hiemal derulează din luna noiembrie și sfârșește în luna februarie, perioadă în care se instalează vreme rece, cu posibilități crescute de înghețuri prelungite și strat de zăpadă mai mult sau mai puțin persistent, apar formațiunile de gheață la suprafața apei, începe să se schimbe circulația curenților de aer dominanți. Păsările sectorului inferior al râului Prut sunt reprezentate de efectivele de iernare, alcătuite din speciile sedentare și oaspeții de iarnă. Sunt și excepții la unele specii din categoria oaspeți de vară sau specii de pasaj indivizii cărora aleg să ierneze în mod neobișnuit. Cauzele rămânerii acestora sunt variate, printre principalele fiind două direcții: atunci când păsările rămân accidental, fiind exemplare slăbite, insuficient hrănite, care nu ar suporta un zbor lung în calea migrației. Acestea nu le rămâne decât să supraviețuiască hoinărind în căutarea hranei în diverse locuri. A doua direcție ar fi

cea a speciilor la care un număr nesemnificativ de exemplare chibzuit rămân să ierneze, evitând perioadele lungi de migrațiune, căutând și folosind zonele cele mai favorabile pentru iernare.

Informația despre prezența neobișnuită a unor specii de păsări a fost obținută în urma cercetărilor în natură efectuate în lunile de iarnă 2018-2022 în bălțile Prutului Inferior. Folosind un binoclu și luneta a fost posibil să se cerceteze de la distanță suprafața acvatică a lacurilor Beleu și Manta.

Rezultate și discuții

În rezultatul cercetărilor efectuate în aspectul hiernal 2018-2022 în aria studiată a fost notată prezența neobișnuită sau apariția timpurie a speciilor:

Cygnus columbianus bewickii. Cea mai mica dintre lebede, oaspete rar întâlnit pe teritoriul republicii în sezonul rece al anului. În perioada studiului a fost marcat un număr de 3 exemplare pe 16.11.2020 [1; 2]; 2 exemplare pe 10.02.2021 și 100 exemplare pe data de 16.01.2022.

Branta ruficollis. Specie vulnerabilă, observată relativ rar în Republica Moldova în lunile de iarnă printre alte specii de găște, în special *Anser albifrons*. În intervalul 2018-2022 a fost întâlnită pe data de 30.12.2020 la malul lacului Manta – 1 exemplar; pe data de 10.01.2021 – 1 exemplar în zbor de-asupra lacului Beleu [3]; 6 exemplare în decada a treia a lunii decembrie 2021.

Pelecanus crispus. Specie critic periclitată, oaspete de vară care sosește în Republica Moldova pentru a se hrăni în bălțile bogate în pește începând cu luna aprilie până în luna octombrie. Indivizii ce nu au migrat pentru a ierna în delta Nilului, rămân în Delta Dunării. Dintre acestea exemplare solitare sau grupuri mici hoinăresc în căutarea hranei prin bălțile Prutului Inferior. Stol din 38 exemplare au fost observate pe data de 31.01.2018; 1 exemplar a fost semnalat pe data de 03.12.2018; 3 exemplare pe data de 11.12.2019; 2 exemplare pe data de 19.02.2021; 8 exemplare pe parcursul mai multor zile în luna noiembrie 2021.

Pelecanus onocrotalus. Specie periclitată care poate fi observat începând cu luna aprilie până în luna octombrie. Din exemplarele care rămân să ierneze în Delta Dunării, sunt care migrează pentru câteva zile pe lacurile din valea Prutului de Jos. În anul 2021 au fost identificate 30 de exemplare. Un exemplar care avea lipsă câteva pene la aripi și cu mare dificultate încerca să zboare, a fost urmărit pe data 14.01.2022. În decada a doua a lunii februarie pe malul lacului Beleu au fost găsite rămășițele (pene, oase) acestuia. Presupunem că a căzut pradă mamiferelor carnivore din teritoriu.

Phalacrocorax pygmeus. Specie critic periclitată, oaspete de vară, cuibăritoare. Poate fi observat din luna martie până în luna noiembrie. Exemplare solitare pot fi întâlnite în iernile blânde pe gârlele care fac legătura lacurilor cu râul Prut. A fost întâlnit câte 1-2 exemplare în luna decembrie 2021 și lunile ianuarie-februarie 2022.

Tadorna ferruginea. Specie vulnerabilă, oaspete de vară. Își face apariția în ultima decadă a lunii februarie. Un exemplar al acesteia a fost urmărit pe 26.02.2019; câte un exemplar pe lacul Manta, Belevu și în balta din localitatea Colibași au fost întâlnite pe data de 25.02.2021. Cea mai timpurie apariție a avut-o pe 11.02.2022 – 16 exemplare. Acestea s-au menținut perioadă îndelungată de timp.

Egretta garzetta. Oaspete de vară pentru teritoriul republicii, specie cuibăritoare. În mod obișnuit sosește în luna martie și părăsește teritoriul în luna octombrie. În perioada rece au fost observate 3 exemplare pe data de 09.12.2019. Un exemplar solitar a fost semnalat pe data de 09.12.2021.

Ciconia ciconia. Specie vulnerabilă, ocrotită de lege, cuibăritoare în toate localitățile din sectorul studiat. Sosește în a doua decadă a lunii martie, toamna ultimele exemplare părăsesc ținuturile în luna octombrie. În aspectul hiemal un exemplar a fost urmărit lângă stufăriile de lângă orașul Cahul pe data de 03.02.2018. Puțin mai târziu, în decada a treia a lunii martie, au căzut precipitații sub formă de ninsoare luând prin surprindere câteva sute de exemplare aflate în calea migrației. Aripile înghețate, lipsa hranei au cauzat dificultăți și chiar mortalitate în rândul berzelor și altor specii de păsări (figura 1.).

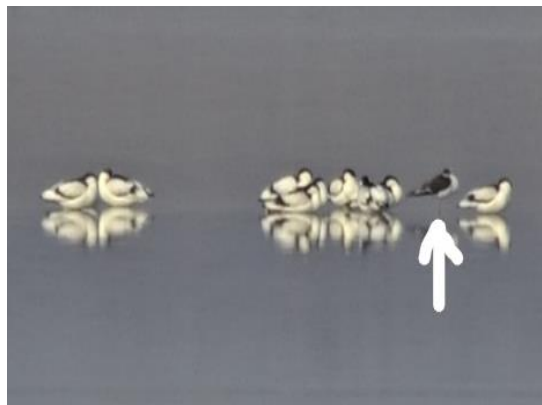

Fig. 1. Exemplar mort și exemplar neajutorat de *Ciconia ciconia*

Platalea leucorodia. Prima semnalare iarna a fost în număr de 2 exemplare pe data de 22.01.2021, lacul Manta; 1 exemplar pe data de 04.02.2021, lacul Belevu; 8 exemplare pe data de 28.12.2021, lacul Belevu.

Recurvirostra avosetta. Specie vulnerabilă, oaspete de vară, cuibăritoare. Primăvara își face apariția în luna martie, toamna părăsește teritoriul în luna noiembrie. De mai bine de 4 ani observăm că un număr impunător (câteva sute) de exemplare pot fi observate și în lunile de iarnă. Numărul lor scade odată cu apariția stratului de gheață la suprafața apei, atunci când păsările sunt lipsite de sursele de hrană. În anotimpul rece ciocântorsul a fost înregistrat câteva zile la rând în luna decembrie 2018; 6 exemplare până pe data de 10.01.2019; 33 exemplare pe data de 22.01.2019. În anul 2020 până la 85 exemplare au fost prezente în prima decadă a lunii ianuarie. În anul 2021 au fost semnalate în luna ianuarie 97 exemplare pe data de 06.01.2021; în luna decembrie 380 exemplare pe data de 09; 49 exemplare pe 22.12.2021. În prima decadă a lunii ianuarie 2022 au fost observate până la 80 exemplare. Odată cu apariția gheții la suprafața au părăsit balta.

Himantopus himantopus. Specie vulnerabilă, oaspete de vară care sosește începând cu luna aprilie și poate fi urmărit până în luna septembrie în număr foarte mic de exemplare. Pentru prima dată în aspectul hiemal au fost întâlnite 2 exemplare pe data de 22.12.2021. Acești indivizi se aflau în apele mici ale lacului Belevu, în vecinătatea grupului de ciocântors și doar în momentele în care se hrăneau se îndepărtau pe distanțe de maxim 100 m de aceștea. Un singur exemplar solitar a fost semnalat pe data de 06.01.2022 (figura 2).

Fig. 2. *Himantopus himantopus* printre indivizii de *Recurvirostra avosetta*

Vanellus vanellus. Oaspete de vară, specie cuibăritoare. În ultimii ani sosește timpuri începând cu luna februarie: 20.02.2019 – 18 exemplare; 26.02.2021 – 12 exemplare. Cea mai timpurie observație a fost pe 17.02.2022 – 16 exemplare. Această prezență este legată de vremea caldă din luna februarie.

Numenius arquata. Specie de pasaj, întâlnită în timpul migrațiilor. Au fost semnalate 3 exemplare pe data de 30.12.2020; 6 exemplare pe data de 06.01.2021 și 17 exemplare pe data de 09.12.202. Către sfârșitul lunii au rămas doar 3 exemplare văzute până la formarea gheții la suprafața apei.

Calidris alpina. Specie de pasaj. Singura observație a fost notată pe data de 28.12.2021 – 1 exemplar. Exemplarul se hrănea la malul lacului Belevu.

Tringa totanus. Oaspete de vară identificat în aspectul hiernal pe data de 12 decembrie 2021 – 2 exemplare.

Tringa ocropus. Specie de pasaj, întâlnită pe data de 06.01.2021 în număr de 4 exemplare.

Tringa erythropus. Specie de pasaj, observată în anotimpul rece pe data de 10.01.2020 în număr de 3 exemplare; 2 exemplare pe data de 01.12.2020; 16 exemplare pe data de 17.02.2022.

Chlidonias leucopterus. În număr de 5 exemplare a fost semnalată pe data de 30.12.2020 în regiunea lacului Manta în zbor.

Cyrus aeruginosus. Primele 2 exemplare rămase să ierneze au fost localizate pe data de 22.01.2021. În luna decembrie a aceluiași an, a fost observat câte 1 exemplar de 3 ori în zona lacului Belevu și 1 exemplar în perimetrul lacului Manta.

Motacilla alba. Oaspete de vară, specie cuibăritoare. Singura semnalare timpurie a reprezentantului acestei specii în anotimpul rece a fost pe 12.12.2020 în număr de 3 exemplare.

Concluzii

În urma analizei rezultatelor cercetărilor efectuate în perioada de iarnă (2018-2022) în bălțile din sudul republicii, au fost marcate 20 de specii care au o prezență neobișnuită sau accidentală pentru sezonul rece. Printre acestea se numără indivizii speciilor de pasaj și unii oaspeți de vară care apar timpuriu sau din anumite motive rămân să ierneze. Sunt exemplare ce intenționat rămân să ierneze, evitând astfel zborul în timpul migrației sau cele care nu ar supraviețui în timpul migrației având condiții fizice precare.

Bibliografie

1. URSUL, S.; GROSU, I.; ȚÎCU, Gh.; AJDER, V. The distribution of the bewick's swan (*Cygnus columbianus bewickii*) in the Republic of Moldova during the wintering season. In: Materialele Simpozionului științific internațional dedicat aniversării a 30 de ani de la fondarea Rezervației „Prutul de Jos”. Slobozia Mare, 2021, Editura Photos, pp. 209 – 214, ISBN 978-9975-72-598-9.
2. [citată 12.02.2022]. Disponibil: https://www.wikiwand.com/ro/P%C4%83s%C4%83rile_Rom%C3%A2niei
3. [citată 09.02.2022]. Disponibil: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=3700670309994866&set=gm.1402089493465733>
4. <https://sppn.md/numaratoarea-de-iarna-a-pasarilor-acvatice-2022/>
5. POSTOLACHE, Gh.; MUNTEANU, A.; POSTOLACHE, Dr.; COJAN, C. Rezervația „Prutul de Jos”. Chișinău, 2012, Tipografia Centrală, pp.96-132, ISBN 978-9975-53-153-5.